

Den offentliga ekonomins hållbarhet och finansierings- underskottet i den kommunala ekonomin

9.2.2011

Pärbild: Comma

Finlands Kommunförbund
Andra linjen 14
PB 200
00101 Helsingfors
Tfn (09) 7711
Fax (09) 771 2291
www.kommunerna.net

Innehåll

Förord	4
Den offentliga ekonomins hållbarhet och finansieringsunderskottet i den kommunala ekonomin	5
Den offentliga ekonomins hållbarhet enligt finansministeriets beräkningar	5
Inkomstfinansieringsunderskott inom den kommunala ekonomin.....	7
Justerat resultat för räkenskapsperioden.....	10
Balanseringsbehov inom den kommunala ekonomin fram till år 2015	11
Buffertar inom den kommunala ekonomin och det verkliga ackumulerade över-/underskottet	13
Åtgärder för att återställa hållbarheten i den kommunala ekonomin	14

Förord

Den globala finanskrisen började år 2008. Finland, som är beroende av exporten, drabbades särskilt hårt. År 2009 sjönk vår nationalprodukt med omkring 8 procent, vilket var den största årliga förlusten för vår samhällsekonomi på 60 år.

Eftersom kommunerna ansvarar för den viktigaste offentliga servicen, tvingades också kommunfältet anpassa sig till den ekonomiska chocken.

Klart är att kommunerna inte klarar av detta på egen hand, utan det behövs ett gott samarbete mellan staten och kommunerna för att trygga tillgången till service.

Kommunförbundet har dragit sitt strå till stacken och utarbetade redan i februari 2009 det första räddningsprogrammet för den kommunala servicen. Det fick ett gott mottagande av både kommunerna och staten. Regeringen vidtog åtgärder för att stärka den kommunala ekonomin samtidigt som kommunerna kritiskt började se över sina utgifter och investeringar.

Regeringen stödde den kommunala ekonomin med omkring 800 miljoner euro på årsnivå. År 2009 sparade kommunerna över 400 miljoner euro enbart i personalutgifter. Dessutom höjde de skatterna för år 2010 med omkring 510 miljoner och lånade mer än en miljard.

Genom regeringens och kommunernas åtgärder kunde man undvika en akut kris, men framtiden verkade mycket osäker då världsekonomin fortsatte att vara instabil. I början av 2010 kännetecknades de ekonomiska prognoserna av en realistisk försiktighet.

Världsekonomin och därmed också exportefterfrågan vände så småningom uppåt i mitten av 2010. Den positiva utvecklingen har fortsatt och trenden ser ut att hålla i sig. Också den kommunala ekonomin har utvecklats mer positivt än vad som förutspåddes våren 2010.

Trots att den akuta situationen är avklarad, står den offentliga ekonomin inför ett betydande hållbarhetsgap, då de åldersrelaterade utgifterna växer kraftigt. Hållbarheten har också försvagats av den snabba och kraftiga ekonomiska recessionen, som klarades av främst genom lån. Finansministeriet har uppskattat att hållbarhetsgapet i sin helhet kommer att vara omkring 5 procent av nationalprodukten år 2015. Kommunsektorn står för hälften av detta.

Även om kommunernas ekonomi för tillfället är på uppgång, måste den kunna klara av inte bara de utmaningar som hållbarheten medför utan också investeringskraven till följd av att kommunernas fasta egendom förfallit.

Förnyelseinvesteringarna har finansierats med lån. Kommunerna har skuldsatt sig, trots att räkenskapsperiodens resultat enligt resultaträkningen är på plus. Vi står inför en tid då kommunerna måste hålla sin ekonomi under kontroll och anpassa sig.

Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma
verkställande direktör

Den offentliga ekonomins hållbarhet och finansieringsunderskottet i den kommunala ekonomin

Den offentliga ekonomins hållbarhet enligt finansministeriets beräkningar

Finansministeriet gav i december 2010 ut rapporten "Julkisen talouden valinnat 2010-luvulle". Ett av huvudmålen för rapporten är att uppdatera uppskattningarna av den offentliga ekonomins hållbarhet utgående från den senaste informationen om läget och utsikterna inom samhällsekonomin. Ett annat mål är att skapa en grund för direkt diskussion om brådskande val som gäller den offentliga ekonomins framtid

I den här promemorian behandlas den offentliga ekonomins hållbarhet framför allt ur den kommunala ekonomins perspektiv.

Med den offentliga ekonomins hållbarhet avses statens, kommunernas och socialskyddsfondernas förmåga att under alla omständigheter och utan störningar finansiera den offentliga verksamheten, inklusive sociala förmåner och välfärdstjänster. För att klara av befolkningens stigande ålder och den minskande ekonomiska tillväxtpotentialen borde den offentliga ekonomin uppnå ett överskott som motsvarar 4 procent av bruttonationalprodukten. Om ett överskott på 4 procent uppnås innebär det att den offentliga skuldens andel av bruttonationalprodukten stabiliseras till 60 procent, förutsatt att den nuvarande skattegraden består och att de åldersbundna offentliga utgifterna växer till ett belopp som motsvarar högst 6 procent av bruttonationalprodukten under de följande 20 åren.

Finansministeriets uppskattning av den ekonomiska tillväxten på medellång sikt baserar sig på uppfattningen om produktionspotentialen inom samhällsekonomin. Möjligheterna till ekonomisk tillväxt granskas genom en bedömning av produktionsinsatsernas, dvs. arbetskraftens och kapitalets, samt produktivitetens utveckling. Under den ekonomiska krisen uppstod en exceptionellt stor svacka i totalproduktionen inom den finländska samhällsekonomin, framför allt då efterfrågan på exportprodukter rasade. Trots att någon liknande kris inte är att vänta inom den aktuella perioden, så måste man vara beredd på att den ekonomiska tillväxten blir långsammare än vad den var före krisen. Finansministeriet har i sin uppskattning utgått ifrån att totalproduktionen under åren 2011–2015 ökar i genomsnitt med omkring 2,2 procent per år. Arbetsinsatsens inverkan har beräknats bli en aning negativ och kapitalstocken har beräknats öka produktionen endast i liten utsträckning. Tillväxten i totalproduktionen baserar sig främst på produktiviteten. Observera att det är möjligt att produktions-

ökningen blir snabbare eller långsammare, men utgångspunkten i den här uppskattningen är det som sagts ovan.

Ännu år 2008 uppnåddes överskottsmålet på 4 procent, då överskottet var 8 miljarder euro. De offentliga samfundens skatteinkomster minskade år 2009 betydligt och samtidigt fortsatte utgifterna att öka, vilket ledde till att överskottsbufferten sinade. Trots att skatteinkomsternas tillväxt vände uppåt år 2010, ökade ändå de offentliga samfundens finansieringsunderskott. Den kraftiga och plötsliga ekonomiska svackan medförde enligt rapporten en ökning på cirka 1,5 procentenheter i hållbarhetsgapet till och med år 2015. Hållbarhetsgapet i den offentliga ekonomin skulle då bli 5,5 procentenheter av bruttonationalprodukten.

Finansministeriet har senare ändrat sin uppskattning till cirka 5 procentenheter av BNP.

I finansministeriets publikation "Finanssипolitiikan linja – Kuntatalouden vakaus ja kestävyys, VM 42/2010" sägs följande:

"Under de närmaste decennierna beräknas utgiftstrycket för de åldersrelaterade offentliga tjänsterna delas jämnt mellan pensionssystemet och de vård- och omsorgstjänster som kommunerna ansvarar för. Detta ökar trycket på finansierings- och styrsystemen inom den kommunala ekonomin."

Behovet av stabiliserande åtgärder för den kommunala ekonomin skulle då vara cirka 11 miljarder euro. Enligt finansministeriets uppskattning får kommunerna stå för omkring hälften av detta belopp, dvs. drygt 5 miljarder euro.

	2008	2015
Offentliga utgifter, totalt, md €	98,6	92,0
Offentliga inkomster, totalt, md €	90,5	95,0
Över-/underskott, md €	8,1	-3,0
BKT, mrd. €	184,6	196,0
Över-/underskott, % av BNP	4,4 %	-1,5 %

Överskott som tryggar
hållbarheten, 4 % av BNP

8 md. €

Behov av balansering = 8 + 3 md €

11 md €, varav kommunernas andel 5,5 md €

Det årliga balanseringskrav på drygt en miljard euro som därmed beräknats för kommunerna är en mycket stor utmaning.

Den åldrande befolkningen medför ökad efterfrågan på vård- och omsorgstjänster, och det är framför allt kommunerna som får stå för kostnaderna. Därför kommer utgifterna inom den kommunala ekonomin att öka markant också i fortsättningen.

Ett grundläggande problem är att kommunernas utgifter ökar snabbare än inkomsterna. Effektivisering av verksamheten har inte medfört någon lösning, inte heller kännbara skattehöjningar.

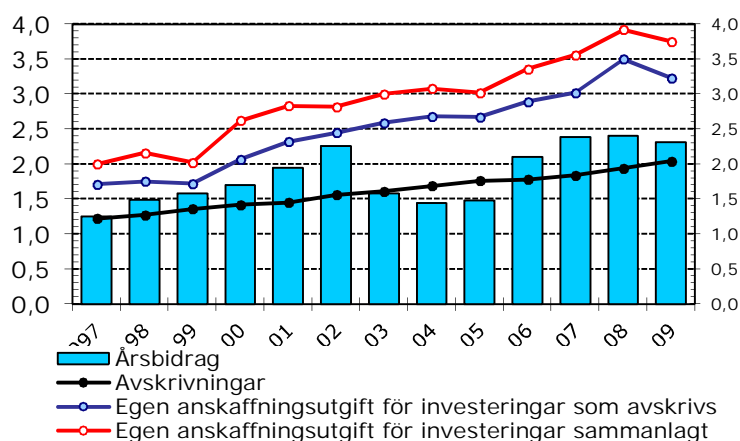
Inkomstfinansieringsunderskott inom den kommunala ekonomin

I den kommunala ekonomin bedöms inkomstfinansieringens tillräcklighet och balansen i ekonomin med hjälp av resultaträkningen och nyckeltal som beräknas utgående från den. Viktiga variabler är årsbidraget, avskrivningar enligt plan och investeringar som avskrivs.

Utgångspunkten för ekonomisk balans är att kommunens inkomstfinansiering är tillräcklig om årsbidraget är lika stort som de avskrivningar som avdras från årsbidraget. Detta mäts med ett nyckeltal där årsbidraget jämförs med avskrivningarna enligt plan. Nyckeltalet ger värdet 100 % om inkomstfinansieringen räcker till. Inkomstfinansieringen anses visa överskott när årsbidraget överstiger avskrivningarna och underskott när årsbidraget understiger avskrivningarna. Om årsbidraget är negativt, anses inkomstfinansieringen vara svag.

Definitionerna på inkomstfinansieringens tillräcklighet håller streck om de avskrivningar enligt plan som upptagits i resultaträkningen motsvarar den genomsnittliga årliga nivån på investeringar som avskrivs. Så har i regel ändå inte varit fallet i kommunernas och samkommunernas bokslut, utan avskrivningarna enligt plan har klart understigit de investeringar som avskrivs, vilket figur 1 utvisar.

Figur 1. Kommunsektorns årsbidrag, avskrivningar och investeringar
Kommuner och samkommuner, md €

	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	Yht.
Årsbidrag	1,3	1,5	1,6	1,7	2,0	2,3	1,6	1,4	1,5	2,1	2,4	2,4	2,3	23,9
Avskrivningar	1,2	1,3	1,4	1,4	1,5	1,6	1,6	1,7	1,8	1,8	1,8	1,9	2,0	20,9
Egen anskaffningsutgift för investeringar som avskrivs	1,7	1,8	1,7	2,1	2,3	2,5	2,6	2,7	2,7	2,9	3,0	3,5	3,2	32,6
Egen anskaffningsutgift för investeringar sammanlagt	2,0	2,2	2,0	2,6	2,8	2,8	3,0	3,1	3,0	3,4	3,6	3,9	3,8	38,1

Avskrivningsförfarandet i den kommunala bokföringen har delvis dolt det faktum att den kommunala ekonomin i sin helhet har försvagats markant. Också kommunsektorns snabba skuldsättning under de senaste åren utvisar detta.

Avskrivningarna är en kostnadspost med betydande roll för kommunens resultat. Syftet med avskrivningarna är att kommunen ska kunna bereda sig på förnyelse av servicestrukturen. Produktionsmedel som är utsatta för slitage och

som avskrivs är daghem, sjukhus, vårdinrättningar för äldre och andra byggnader, gatu- och ledningsnät och andra fasta konstruktioner samt maskiner och anordningar.

Problemet med avskrivningar enligt bokföringslagen är att avskrivningarna görs på produktionsmedlens ursprungliga anskaffningsutgift och inte på deras nuvärde, där ökningarna i kostnaderna och förbättringar i den tekniska kvalitetsnivån har beaktats. De bokföringsmässiga avskrivningarna släpar sålunda ohjälpligen efter de ersättande investeringar som behövs när servicestrukturen slits. År 2009 utgjorde avskrivningarna i kommunsektorn bara knappt två tredjedelar av de investeringar som avskrivs.

För att man ska få en riktig bild av om inkomstfinansieringen räcker till ska kommunernas årsbidrag inte ställas i relation till avskrivningarna utan till den egna anskaffningsutgiften¹ för investeringar som avskrivs.

När årsbidraget minskas med investeringar som avskrivs får man *ett inkomstfinansieringsöverskott* eller *inkomstfinansieringsunderskott*. När de årliga inkomstfinansieringsöverskotten/underskotten räknas ihop får man *ett ackumulerat inkomstfinansieringsöverskott/underskott*, som utvisar om kommunens inkomstfinansiering på lång sikt räcker till för att finansiera investeringar som ska avskrivas.

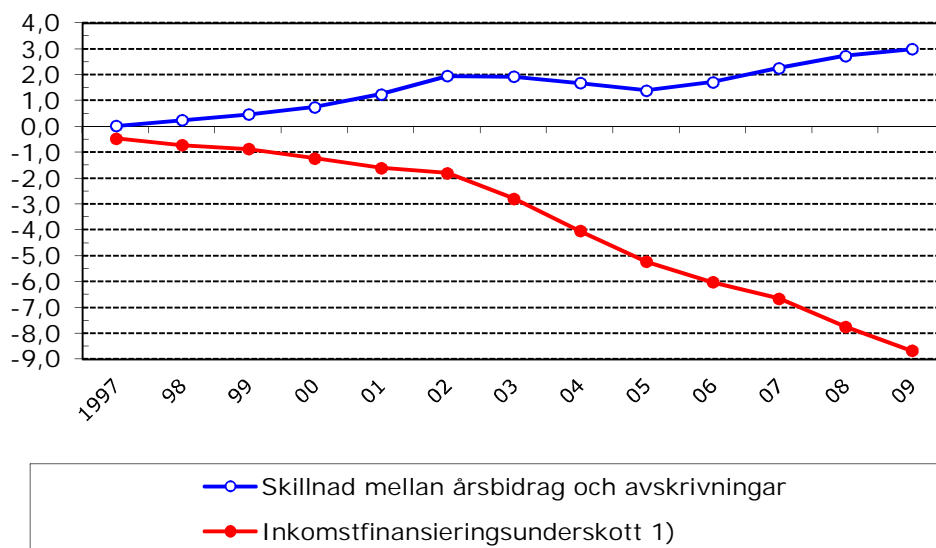
Ett växande inkomstfinansieringsunderskott medför att förnyelse av servicestrukturen inte ens på lång sikt kan finansieras med egentlig inkomstfinansiering.

Årsbidragets, investeringarnas och avskrivningarnas utveckling kan jämföras på ett tillförlitligt sätt från och med år 1997, då kommunsektorn började beräkna resultat och avskrivningar enligt bokföringslagen. År 1997–2009 uppgick årsbidragen till 24 miljarder euro och avskrivningarna till 21 miljarder. Under perioden uppstod ett överskott på 3 miljarder euro i kommunernas och samkommunernas bokslut på det sätt som framgår av figur 2.

Figur 2 utvisar att kommunsektorn haft ett ständigt inkomstfinansieringsunderskott sedan 1997. Från och med år 2003 har inkomstfinansieringsunderskottet vuxit allt mer markant. År 2009 hade det vuxit till uppskattningsvis 9 miljarder euro.

¹ Med egen anskaffningsutgift för investeringar avses anskaffningsutgiften för investeringar som minskats med en finansieringsandel från staten eller en annan kommun. Med investeringar som inte ska avskrivas avses produktionsmedel som inte slits, såsom mark- och vattenområden och långfristiga placeringar, som kommunerna i första hand finansierar genom försäljning av egendom.

Figur 2. Kumulativ skillnad mellan kommunsektorns årsbidrag och avskrivningar samt inkomstfinansieringsunderskott1) 1997–2009, md €

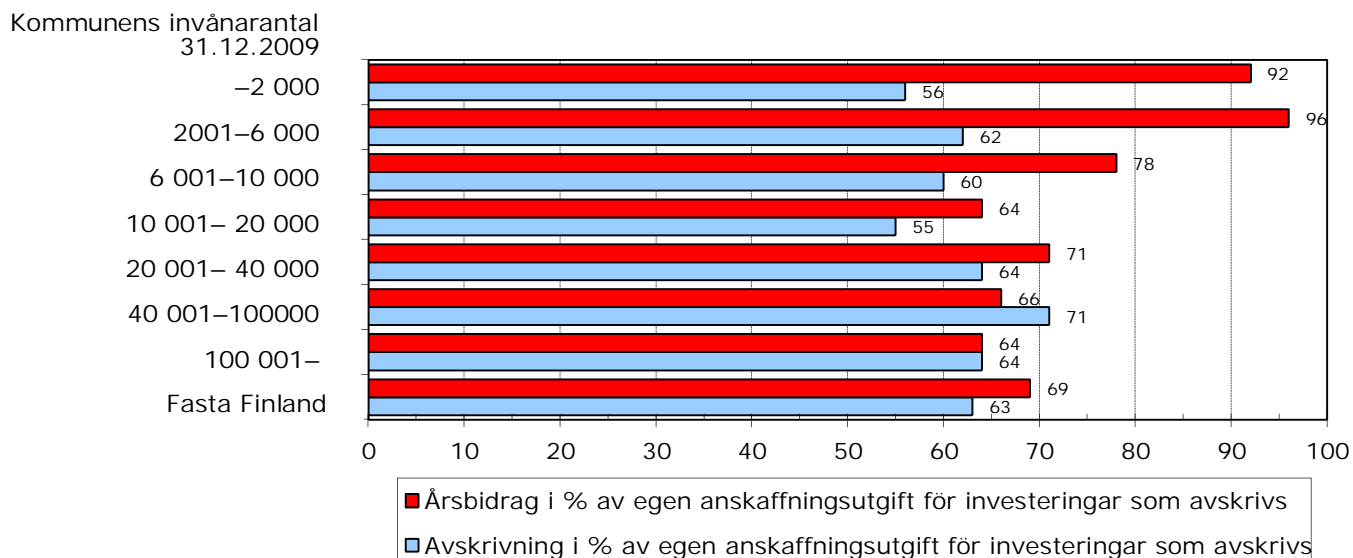

	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09
Kumulativ skillnad mellan årsbidrag och avskrivningar	0,0	0,3	0,5	0,8	1,3	2,0	1,9	1,7	1,4	1,7	2,3	2,7	3,0
Kumulativt inkomstfinansieringsunderskott	-0,5	-0,7	-0,9	-1,2	-1,6	-1,8	-2,8	-4,0	-5,2	-6,0	-6,6	-7,7	-8,7

Inkomstfinansieringens tillräcklighet korrelerar i hög grad med kommunens storlek. År 2009 räckte inkomstfinansieringen till för i genomsnitt 69 procent av de investeringsutgifter som avskrivs. I små kommuner var motsvarande finansieringsandel över 90 procent och i stora städer under två tredjedelar.

Avskrivningarnas andel av anskaffningsutgiften för de investeringar som avskrivs var år 2009 i genomsnitt 63 procent. Mellan kommuner av olika storleksklass förekom inga betydande skillnader i avskrivningarnas andel av de investeringar som avskrivs. Endast i kommuner med 40 000–100 000 invånare utgjorde avskrivningarna mer än två tredjedelar av de investeringar som avskrivs. Den lägsta avskrivningsnivån i förhållande till investeringarna hade kommuner med 10 000–20 000 invånare. Skillnaderna mellan kommunerna är mycket stora.

Figur 3. Kommunernas årsbidrag och avskrivningar i procent av investeringar som avskrivs 2009

Justerat resultat för räkenskapsperioden

Räkenskapsperiodens resultat enligt bokslutet påverkas utöver årsbidraget och avskrivningarna också av vinster och förluster av egendomsöverlåtelse. Deras nettobelopp uppgick år 1997-2009 till sammanlagt 3,6 miljarder euro, vilket är i genomsnitt 280 miljoner per år. Inom den kommunala ekonomin har inkomster av egendomsöverlåtelse en klart resultathöjande effekt.

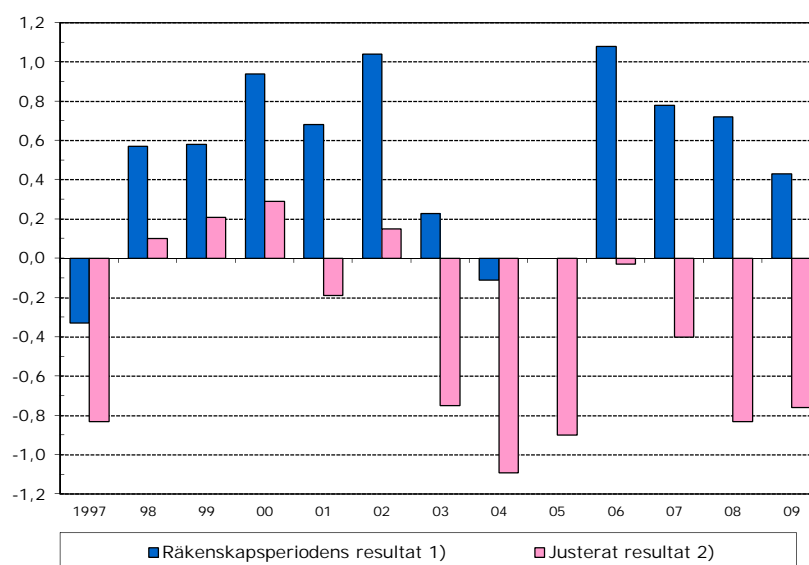
Vinster och förluster av egendomsöverlåtelse ska beaktas också när man bedömer om inkomstfinansieringen räcker till utgående från investeringar som ska avskrivas. Det justerade resultatet för räkenskapsperioden beräknas då enligt följande formel:

Justerat resultat för räkenskapsperioden

$$= \text{Inkomstfinansieringsöverskottet/underskottet} \pm \text{vinster och förluster av egendomsöverlåtelse (netto)}$$

Räkenskapsperiodens resultat enligt bokföringen visade år 1997-2009 överskott under varje år förutom två. Resultatet justerat med investeringar som avskrivs visade överskott endast år 1998-2000 och 2002. Särskilt från och med år 2003 har det justerade resultatet med undantag av år 2006 visat stort underskott, vilket figur 4 utvisar.

Figur 4. Kommunsektorns resultat för räkenskapsperioderna 1997-2009, md €

- 1) Räkenskapsperiodens resultat = Årsbidraget – Avskrivningar + Vinster och förluster av egendomsöverlåtelse
- 2) Justerat resultat för räkenskapsperioden = Inkomstfinansieringsöverskottet/underskottet + Vinster och förluster av egendomsöverlåtelse

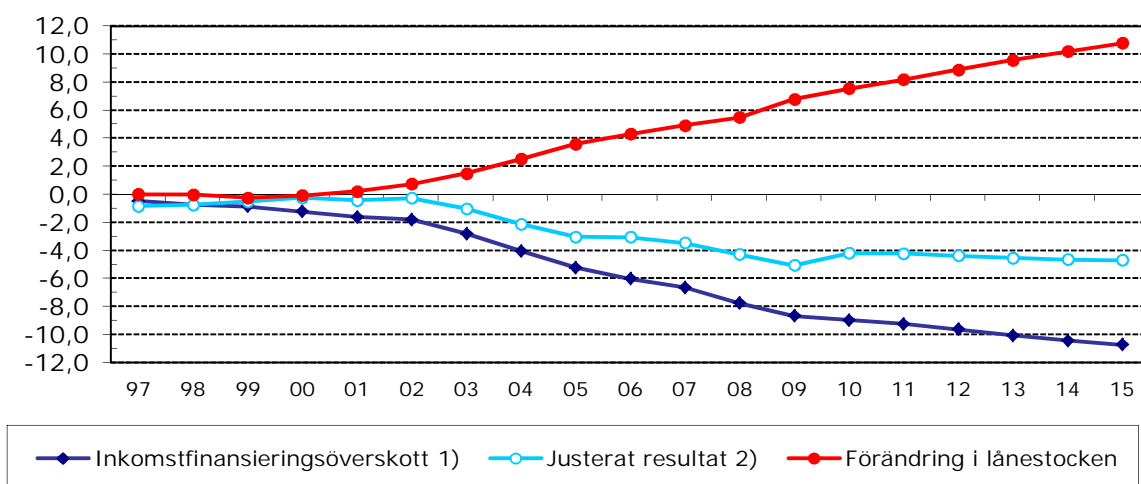
Balanseringsbehov inom den kommunala ekonomin fram till år 2015

Försöken att minska inkomstfinansieringsunderskottet i kommunsektorn har inte lyckats. Underskottet i slutet av 2010 uppskattas uppgå till 9 miljarder euro trots att överlåtelsevinster på hela 1,2 miljarder euro bokfördes i fjol för försäljning av egendom och utläggning av affärsverk.

Trots den gynnsamma skatteutvecklingen verkar inkomstökningen inte kunna uppnå samma nivå som utgiftsökningen utan kännbara nedskärningar i utgifterna. Enligt trenden kommer inkomstfinansieringsunderskottet år 2015 att uppgå till 11 miljarder euro (se figur 5).

Vinsterna från egendomsöverlåtelse skulle minska inkomstfinansieringsunderskottet år 2015 med omkring 6 miljarder euro om överlåtelsevinsterna under kommande år hålls på den genomsnittliga nivån för tidigare år. Det kumulativa justerade resultatet för räkenskapsperioden skulle då minska till knappt 5 miljarder euro. Det årliga balanseringskravet för den kommunala ekonomin skulle också enligt de här beräkningarna bli omkring en miljard euro, dvs. av samma storleksklass som finansministeriet beräknat i sin uppskattning om hållbarhetsunderskottet.

Figur 5. Kommunsektorns kumulativa inkomstfinansieringsunderskott, justerat resultat samt förändring i lånestocken, md €

- 1) Årsbidrag – egen anskaffningsutgift för investeringar som avskrivs
- 2) Inkomstfinansieringsöverskott + vinster/förluster av egendomsförsäljning

	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15
Kumulerat inkomstfinansieringsunderskott	-0,5	-0,7	-0,9	-1,2	-1,6	-1,8	-2,8	-4,0	-5,2	-6,0	-6,6	-7,7	-8,7	-9,0	-9,2	-9,6	-10,1	-10,4	-10,7
Kumulerat justerat resultat	-0,8	-0,7	-0,5	-0,2	-0,4	-0,3	-1,0	-2,1	-3,0	-3,1	-3,5	-4,3	-5,1	-4,2	-4,2	-4,4	-4,5	-4,7	-4,7
Kumulerad förändring i lånestocken	0,0	0,0	-0,2	-0,1	0,2	0,7	1,5	2,5	3,6	4,3	4,9	5,5	6,8	7,5	8,2	8,9	9,6	10,2	10,8

Uppgifterna för 2010–2015 baserar sig i huvudsak på basservicebudgeten från september 2010. Skatteinkomsterna motsvarar ändå Kommunförbundets skatteprognosram (25.11.2010). Till de extraordinära posterna 2010 har lagts 950 miljoner euro i vinst från egendomsöverlåtelse, vilket har att göra med bildandet av ett affärsverk för vattentjänster för huvudstadsregionen.

Kommunsektorns lånestock växte år 1997–2010 med cirka 7,5 miljarder euro. En betydande del av låneupptagningen, uppskattningsvis 4 miljarder euro, användes till att täcka inkomstfinansieringsunderskottet på 9 miljarder euro. Resten täcktes av vinsterna från egendomsöverlåtelse, vilka under 1997–2010 uppgick till uppskattningsvis nästan 5 miljarder euro.

Skuldsättningen i kommunerna ser ut att fortsätta i samma takt också under de närmaste åren, om inte inkomstfinansieringsunderskottet kan korrigeras. Under 2011–2015 väntas lånestocken växa med 3,3 miljarder euro. En tredjedel av lånestocken skulle fortfarande behövas för att täcka inkomstfinansieringsunderskottet.

I enskilda kommuner och samkommuner kan den ekonomiska balansen uppskattas med hjälp av inkomstfinansieringsöverskottet/underskottet och det justerade resultatet för räkenskapsperioden på samma sätt som för hela den kommunala ekonomin. Så kan man göra i fråga om såväl tidigare som kommande behov av inkomstfinansiering. Den egna anskaffningsutgiften för investeringar som avskrivs måste ändå beräknas som ett genomsnitt för flera gångna och kommande år, eftersom de årliga växlingarna i en enskild kommun eller samkommun kan vara stora.

Under perioden 1997–2009 hade endast 18 av fastlandskommunerna (enligt kommunindelningen år 2010) ett kumulativt inkomstfinansieringsöverskott, medan 308 kommuner hade ett underskott. Per invånare beräknat var underskottet

störst i kommuner med färre än 2 000 invånare och minst i kommuner med över 100 000 invånare.

Kumulativt inkomstfinansieringsöverskott/underskott 1997–2009
enligt kommunstorlek
Fastlandskommunerna enligt kommunindelningen 2010

Storleksklass	Antal kommuner		Kumulativt inkomst- finansieringsunderskott	
	Kumulativt inkomst- finansierings- överskott	Kumulativt inkomst- finansierings- underskott	mn €	€/inv.
Under 2 000 inv.	2	34	-110	-2 045
2 001– 6 000 inv.	11	118	-787	-1 591
6 001–10 000 inv.	3	57	-853	-1 768
10 001–20 000 inv.	1	45	-1 144	-1 717
20 001–40 000 inv.	1	31	-1 493	-1 667
40 001–100 000 inv.	0	15	-1 713	-1 805
Över 100001 inv.	0	8	-1 847	-1 036
Sammanlagt	18	308	-7 946	-1 493

Buffertar inom den kommunala ekonomin och det verkliga ackumulerade över-/underskottet

I kommunernas och samkommunernas balansräkningar finns betydande ekonomiska buffertar på nära 10 miljarder euro i form av överskott från tidigare räkenskapsperioder, egna fonder och investeringsreserver. I balansräkningarna år 2009 utgjorde överskotten från tidigare räkenskapsperioder 5,7 miljarder euro, de egna fonderna 2,7 miljarder euro och investeringsreserverna 1,5 miljarder euro.

När man från dessa överskottsposter avdrar skillnaden mellan avskrivningarna och de investeringar som avskrivs (1997–2009), har kommunsektorn inte alls ett överskott på 9,9 miljarder euro, utan ett underskott på 1,8 miljarder euro, vilket följande kalkyl utvisar.

Ackumulerat överskott i kommunerna enligt boksluten	31.12.2009	md €
Övriga egna fonder	2,7	
Överskott från räk.perioden och tid. räk.perioder	5,7	
Investeringsreserveringar	<u>1,5</u>	9,9

Skillnad mellan avskrivningar och investeringar som avskrivs 1997–2009

Avskrivningar	20,9	
Investeringar som avskrivs	-32,6	<u>-11,7</u>
Verkligt ackumulerat underskott i den kommunala ekonomin 31.12.2009		<u>-1,8</u>

Åtgärder för att återställa hållbarheten i den kommunala ekonomin

För att hållbarheten i den kommunala ekonomin ska kunna återställas måste den kommunala ekonomin stärkas med 5 miljarder euro under åren 2012–2015, dvs. i genomsnitt drygt en miljard euro per år. Det kräver anpassning av både inkomster och utgifter samt effektivare användning av kapital som är bundet i verksamheten.

Viktiga åtgärder är

- en hållbar kontroll över verksamhetsutgifterna
- utökade verksamhetsinkomster, särskilt i fråga om försäljnings- och avgiftsinkomster
- tryggt och breddat skatteunderlag
- större finansieringsandel för staten
- nedskärningar i investeringarna
- försäljning av egendom

En hållbar ökning av verksamhetsutgifterna innebär en ytterst liten reell ökning, omkring 0,5 procent per år. För att det ska lyckas i den arbetsintensiva kommunsektorn krävs effektivare användning av personalresurser och lönsamhet inom köpta tjänster. Arbetet med kommun- och servicestrukturreformen måste fortsätta effektivt efter 2012.

För att verksamhetsutgifterna ska kunna utökas genom högre avgifter krävs ändringar i lagstiftningen så att kommunerna får friare händer att bestämma om avgifterna. Avgiftsinkomsterna bör öka åtminstone lika mycket som kostnadsnivån stiger. Höjningarna av kommunernas avgiftsinkomster får inte dras av från statsandelarna.

Kommunernas skatteunderlag bör vara tillräckligt brett så att trycket på att höja kommunalskatten inte blir för stort. Kommunernas andel av samfundsskatten bör kvarstå på den nuvarande höjda nivån. Kommunerna bör få en andel av kapitalskatten, till exempel en andel som motsvarar kommunens inkomstskattesats. Inkomsterna av avfallsskatten bör i sin helhet tillfalla kommunerna. Fastighetsskattens betydelse bör utökas, till exempel genom att de övre gränserna för skattesatserna höjs och genom att fastighetsskatten utvidgas till att också omfatta gruvverksamhet. Skatteavdragen bör i första hand göras från statens inkomstskatt. Varje kommun bör få full kompensation för avdragen från kommunalskatten och övriga nedskärningar i kommunernas skatteinkomster.

Statens finansieringsandel för kommunernas utgifter måste åtminstone kvarstå på samma nivå som tidigare, och i fråga om nya och utvidgade uppgifter måste finansieringsandelen utgöra minst hälften av de verkliga kostnaderna. Den lagstadgade justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna bör genomföras till fullt belopp, liksom också övriga statsandelsjusteringar. Statens och kommunernas uppgifter, ansvar och finansiering bör ses över i samband med totalrevideringen av kommunallagen.

Kommunernas och samkommunernas investeringar bör anpassas till deras inkomstfinansiering så att skuldsättningstrenden kan stoppas.

Kommunerna har en betydande egendom i sina balansräkningar. Det är viktigt att använda den på ett ekonomiskt ändamålsenligt sätt. Vid behov kan den rentav realiseras. Särskilt när man överväger om det lönar sig att äga eller hyra produktionsmedel inom servicen måste alternativens totalekonomiska verkningar beaktas också på lång sikt.

Uppskattning av den kommunala ekonomins utveckling 2009–2015, md €

Källa: Basservicebudgeten för år 2011 (15.9.2010)/Kommunförbundet

	md €							förändring, %:						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Verksamhetsintäkter	10,07	10,41	10,78	11,19	11,61	12,04	12,48	3,4	3,6	3,8	3,8	3,7	3,7	
Verksamhetskostnader	-32,48	-33,61	-34,81	-36,12	-37,50	-38,88	-40,30	3,5	3,6	3,8	3,8	3,7	3,7	
Verksamhetsbidrag	-22,41	-23,20	-24,03	-24,93	-25,89	-26,84	-27,82	3,5	3,6	3,7	3,9	3,7	3,7	
Skatteinkomster	17,61	18,34	18,90	19,38	20,08	20,84	21,65	4,1	3,1	2,5	3,6	3,8	3,9	
Statsandelar	6,91	7,52	7,82	8,15	8,44	8,71	9,00	8,8	4,1	4,2	3,5	3,2	3,3	
Finansiella poster, netto	0,20	0,14	0,10	0,08	0,05	0,01	-0,05							
Årsbidrag	2,31	2,80	2,80	2,68	2,67	2,72	2,78	21,4	-0,1	-4,1	-0,3	1,6	2,3	
Avskrivningar och nedskrivningar	-2,04	-2,12	-2,20	-2,29	-2,38	-2,48	-2,58							
Extraordinära poster, netto	0,16	1,15	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25							
Räkenskapsperiodens resultat	0,43	1,83	0,84	0,64	0,54	0,49	0,45							
Investeringsutgifter	-3,99	-3,80	-3,80	-3,80	-3,80	-3,80	-3,80							
Finansieringsandelar för investeri	0,24	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20							
Lånestock	10,88	11,63	12,28	12,98	13,68	14,28	14,88	6,9	5,6	5,7	5,4	4,4	4,2	
Investeringar som avskrivs ¹⁾	-3,47	-3,28	-3,28	-3,28	-3,28	-3,28	-3,28							
Egna anskaffningsutgifter för investeringar som avskrivs ²⁾	-3,23	-3,08	-3,08	-3,08	-3,08	-3,08	-3,08							
Inkomstfinansieringsunderskott ³⁾	-0,92	-0,28	-0,29	-0,40	-0,41	-0,37	-0,30							
Justerat resultat ⁴⁾	-0,77	0,87	-0,04	-0,15	-0,16	-0,12	-0,05							

1) Investeringsutgifter - anskaffning av mark- och vattenområden - anskaffning av aktier och andelar

2) Investeringar som avskrivs + finansieringsandelar för investeringar

3) Årsbidraget + egna anskaffningsutgifter för investeringar som avskrivs

4) Årsbidraget + egna anskaffningsutgifter för investeringar som avskrivs + extraordinära poster, netto

Närmare upplysningar:

Timo Kietäväinen
Vice verkställande direktör
Finlands Kommunförbund
tfn (09) 771 2700, 0400 486 043
timo.kietavainen@kommunforbundet.fi

Reijo Vuorento
Planeringschef
Finlands Kommunförbund
tfn (09) 771 2078, 050 667 41
reijo.vuorento@kommunforbundet.fi

www.kommunerna.net > [Sakkunnigtjänster](#) > [Kommunalekonomi](#)